

5321

4de Advents-Søndag 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1846-47, fasc. 37,
udgivet februar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 20. december 1846

4de Advents-Søndag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os i Jesu Navn er Aand og Liv! – Troens Ord som maa høres! ja, Himmelske Fader! Du, som aldrig lod Dig selv uden Vidnesbyrd, men talde mangfoldig til Fædrene ved Profheterne, tal Du lyslevende til os og vore Børn ved Din Søn, som selv er Veien, Lyset og Livet, saa vi maae leve og vandre, forklares og hvile i ham og med ham evindeligt! Gjør det med Din Hellig-Aand i Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Jeg er hans Røst, som raaber i Ørken: baner Herren Vei! som Profheten *Esaias* siger.

Disse Johannes den Døbers Ord om sig selv er i alle Maader Kiernen af Dagens Evangelium, og de vilde være uforglemmelige i Christenheden, om de end ikke drog os Andet til Minde end Døberens store Beskedenhed, Sanddruhed og Ydmyghed, da han ved en høitidelig Sendelse fra Hovedstaden paa den mest smigrende og fristende Maa-de blev spurgt, hvem han var: om han var Christus, Messias, den Høilovede, i hvem alle Jorderigs Slægter skulde velsignes, eller om han dog ikke i det mindste var *Elias*, der, som en Halvgud, efter store Heltebedrifter for den sande Guds Dyrkelse, blev levende optaget til Himlen, men skulde, efter Profheten Malachias udtrykkelige Spaadom, sendes til Jorden igien førend Herrens den store og herlige Dag, eller om han maaskee var den store Profhet, om hvem *Moses* havde spaaet og sagt: Gud

4de Advents-Søndag 1846

skal opreise en Prophet iblandt eder ligesom mig, ham skal I høre og hvem der ikke vil høre den Prophets Ord, skal udslettes af Folket!

See, det var aabenbar ikke Kiød og Blod, men Faderen i Himlen, som lærde Johannes at svare paa saadanne Spørgsmaal: nei, jeg er ikke Christus, ikke Elias, ikke heller den store Prophet, jeg er kun Hans Røst, som raaber i Ørken: Baner Herren Vei; Kiød og Blod vil under saadanne Omstændigheder altid friste til dog i det mindste at udtrykke sig dunkelt, tvivlsomt eller tvetydigt, saa Vedkommende kan forstaae det, som de vil, men, som Apostelen siger: han vægrede sig ikke ved reent ud at bekiende, de tog feil i de store Tanker, de havde fattet om ham, han var ikke, hvad de ansaae ham for.

Men paa den anden Side bekiendte Johannes ogsaa og nægtede ikke, at han var den Herrens Forløber og Herold, om hvem Propheten Esaias havde spaaet, thi det var ikke hans Agt at glimre med en falsk Beskedenhed, som om han ansaae sig for et blot Hverdagsmenneske, der intet Usædvanligt havde at føre eller udrette. Naar vi nemlig hører Johannes den Døber sige: jeg er Hans Røst, som raaber i Ørken: baner Herren Vei! da maae vi ingenlunde tage det i den Mening, som Talemaaden: "en Røst i Ørken" har faaet hos os,

4de Advents-Søndag 1846

thi vi tænker os jo ved en Røst i Ørken, et Ord, som vel i sig selv er sandt og godt, men er spildt, fordi Ingen hører det. Nei, vi skal tage det i den Mening, som Propheten Esaias lægger i det, thi til ham henviser jo Døberen os udtrykkelig, og naar vi nu slaaer op i Bogen hos *Esaias* i det 40de, da seer vi strax, at han forstod noget ganske andet ved "Røsten i Ørken," forstod derved en virkelig Røst fra Gud i det Høie, som høres af hele Folket og i alle Henseender bane Frelseren Vei, baade ved at ydmyge de Stolte og at opreise de Nedbøiede, baade ved at tugte og trøste, saa Hjerterne kunde lære baade at føle deres Trang til en naadig og almægtig Frelser og at fatte Mod til at haabe paa hans Aabenbarelse og tye til hans Hjælp.

Saaledes siger nemlig Gud ved Propheten Esaias: Trøster mit Folk! taler kiærlig til Jerusalem, at dens Fornedrelse er endt, dens Synd forladt, her er Hans Røst, som raa-ber i Ørken: baner Herren Vei, gjører vor Guds Stier jævne! hver Dal skal fyldes og hvert Bjerg skal slettes, det Krogede skal gøres lige og det Knudrede glat, og Herrens Herlighed skal aabenbares og alt Kiød skal see Guds Frelse. Stig op paa et høit Bjerg, du som bærer Zion det glade Budskab, opløft din Røst med Kraft, du som forkynder Evangelium for Jerusalem,

4de Advents-Søndag 1846

sig til Juda Stæder: frygter ikke! seer eders Gud, seer Herren, hans Løn er med ham, som en Hyrde skal han vogte sin Hjord, tage dens Lam i sin Favn og lægge dem i sit Skiød.

Ja m. V. denne Røst i Ørken, som Engelens der gik frem for hans Ansigt, meldte den store Himlens Konge, som vilde besøge sit Folk paa Jorden, frelse dem fra deres Fiender, skiænke dem Fredens Velsignelse og aabne dem lyse Udsigter for Tid og Evighed, Røsten i Ørken, som forsamlede Folket, meldte Kongen og banede ham Vei over Bjerge og Dale til hans Folks Hjerte, denne Røst i Ørken var Johannes den Døber, og skiøndt denne Røst snart forstummede, saa veed vi, Gud skee Lov! det var ikke fordi den fandt døve Øren, men fordi den havde udrettet det hvortil den udsendtes, fordi han var kommet, den Større og Stærkere, hvem Røsten meldte, og havde, som han efter Røsten skulde, draget Alle til sig med det evige Livs Ord, som han alene havde i sin Magt, hvorfor ogsaa Døberen saae rolig og glad derpaa, sigende: saa bør det at være, jeg skal aftage og han skal voxe, hvem der er af Jord, taler jordisk, men han, hvem Gud gav Aanden over alt Maal, Sønnen, han taler himmelsk *Guds Ord*, det Ord nemlig, som opfylder sig selv, saa naar det hedder bliv Lys, da skinner Lyset ud af Mørket, naar det hedder lev, da opstaaer Livet fra de Døde.

4de Advents-Søndag 1846

Ja m. V. skiøndt det var den samme Gud, som aabenbarede sig med Aand og Ord i det Gamle og i det Ny Testaments Dage, saa var dog den Forskiel, der indtraadte i Tidens Fylde, da Guds eenbaarne Søn blev Menneske, da Ordet blev Kiød til at boe iblandt os, den Forskiel er aandelig, som Dag mod Nat og som Liv mod Død, saa at selv det Folk, der havde hørt Propheterne og ventede paa Forløsningen, sad, himmelsk talt, i Mørke og i Dødens Skygge, og Christendommen er en ny Skabelse af Guds Naade, ja, af Naaden og Sandheden, som fødtes i Jesus Christus.

Vi kan derfor aldrig bedre forestille os den livsalige Forandring ved Frelserens Fødsel, end ved at sige: den gamle Aabenbaring var Guds Røst, som raabde i Ørken: baner Herren Vei, men den ny Aabenbaring er Guds Ord, som aabner Kilder i Ørken, Kilder til det evige Liv og til det Lys hvori Gud har sin Bolig.

Ja m. V. som en Ørk betegner hele vor Jord baade i Dagens Evangelium og i hele Skriften, og hvor meget det end forarger Verden, som ei sandser Gud og Hans Aand, men kun sig selv og sit Eget, saa er det dog sandt, saa er dog Jorden, seet fra Himlen, altid en Ørk, vel ingenlunde fordi den er lav og dunkel, thi det er Guds Gierning, som saa Alt hvad Han havde gjort og see,

4de Advents-Søndag 1846

det var Altsammen godt, nei, men Jorden er en Ørk i Guds Øine, fordi den er besmitet og vanhelliget ved Synden, og vore Sjæle behøve kun at vaagne af deres vilde Drømme, vaagne ved Hans Røst, som raaber i Ørken, at Han skabde Mennesket i sit Billede og efter sin Lignelse, til at see Lys i Hans Lys og leve evindeligt, vore Sjæle behøve kun at høre denne Røst for at føle, de er ikke i den Have, som Gud plantede og satte Mennesket i, men i Ørken, i en vildsom Ørk, hvor de, som vil andensteds hen end til Graven og Afgrunden, finde ingen Vei, og er i en øde Ørk, hvor de, der søge Brødet, som mætter og Vandet som lædsker i Sandhed, for evig, kun forgiæves sukke og lede

derefter, indtil de høre Hans Røst, som raaber i Ørken: her er Veien, hvorfra alle Menneskens Børn er afvegne og fare vild som Faar paa Bjergene, her er Veien, den eneste Vei til Staden, hvor Mennesker kan boe med Glæde, hvor Agrene bølge, hvor Haven blomstrer og Skoven synger omkring dem evindeligt, her er Veien, hvor Herren, den Kongernes Konge, vil drage frem over Jorden, lyksalige Alle, som følge ham, i hans Fodspor er Lys, og Livet opvælder deraf, baner derfor Vei for ham, I Guds Engle, som gaae frem for Hans

4de Advents-Søndag 1846

Ansigt, sletter Bjerge og fylder Dale, saa Han kan fare paa det Jævne!

Ja m. V. saaledes lød Røsten i Ørken ikke blot gennem Johannes den Døber, men gennem alle Israels Propheter, og saaledes gienlyder den til Verdens Ende gennem alle Herrens Sendebud i Christenheden, skjøndt Herren for længe siden er kommet, er faret ned, faret hen over Jorden og faret op igjen til sin Fader, ad den underlige Vei, som hans Engle banede, thi Røsten i Ørken maa gienlyde blandt alle Slægter, fordi alle Sjæle maae først vaagne, opløfte deres Øine og see den grændseløse Ørk, gaae i sig selv og føle Tomheden, Hungeren og Tørsten, som al Verden ei kan stille, det maae de, før de kan glæde sig ved det glade Budskab, at han staaer midt iblandt dem, som selv er Veien og Lyset og Livet, som lyser for alle sine Følgesvende, saa de vandre aldrig i Mørke, og aabner Kilder og dækker Borde for dem i Ørken, saa de skal ikke forsmægte, ja, hverken hunge eller tørste evindeligt.

Men naar vi høre denne Røst og følge den, da kommer vi ikke blot til Propheten, som raaber, og til Engelen, som baner Vei, men til Ordet selv, som er Aand og Liv, til Herren selv, som gjør underlige Ting, ligesom de, der hørde Johannes den Døber, kom til Vorherre Jesus Christus og fandt som skrevet staaer, at skjøndt Johannes

4de Advents-Søndag 1846

gjorde intet Tegn, saa var det dog sandt alt hvad han meldte om sin Eftermand, hvis Skoband han ei var værdig til at løse, ja, da komme vi til ham, der, som Propheten sagde, ei blot aabner Kilder i Ørken, men lader Ørken blomstre som Rosen, forvandler den for Sine til et Paradis.

Ja m. V. da Israels Børn fordum ogsaa legemlig vandrede i Ørken, da staaer der skrevet, de kom til Elim, hvor der var tolv Kilder og 70 Palmetræer og de leirede sig der, og alle christelige Skriftekloge seer strax deri et Forbillede paa Herrens Paradis i Ørken med hans tolv Apostler og 70 Disipler, og leire vi os kun i Aanden ved dette Elim, da lærer vi ogsaa at kiende Forskiellen mellem Røsten i Ørken, som raaber: baner Herren Vei, og Skaber-Ordet, som kalder: kommer hid til mig, Alle I, som er trætte og bebyrdede, jeg vil give eder Hvile, og da siger vi til Prædikanterne, fra hvis Læber vi hørde Røsten i Ørken: det var sandt, Alt hvad I sagde om denne eders Eftermand, men I gjorde intet Tegn med os til det Gode, som han gjør, I døbde vel med Vand, men han døber med den Hellig-Aand, I gaaer foran ham, som Adventen gaaer foran Julen og fører til den, men kun hos ham er Livets Kilde, kun hos ham selv findes Glæden, som ikke forsvinder.

Og naar det lyder saaledes til os, da skal vi glæde os med Johannes den Døber og sige med ham, ja, saa bør det at være, vi har jo sagt det fra Begyndelsen, vi er ikke Christus, men er kun udsendte for ham, vi skal aftage, men han skal voxe, den som har Bruden, er Brudgommen, men hans Venner glæde sig ved at høre brudgommens Røst, og det er vor Juleglæde, som I kan alle dele med os, ligesom vi kan og skal dele med eder den Juleglæde, som Herren selv giver Alle, hos hvem han fødes og svøbes og voxer en guddommelig Vext! Amen! i Vorherres Jesu Navn, Amen!